

30.11.2022

7-Б кл.

Історія України

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Київська держава за Ярослава Мудрого.

Мета: проаналізувати основні напрямки політики князя Ярослава Мудрого, визначити роль його діяльності для зміцнення держави, на основі аналізу причин і фактів, підкреслити прогресивне значення розвитку освіти; розвивати історичне мислення, формувати вміння аналізувати історичні факти та події, оцінювати їхнє значення; формування критичного мислення; виховувати почуття патріотизму на прикладі життя та діяльності історичного діяча.

1. Перегляньте відео: <https://youtu.be/NKXqpoa03zc>
2. Опрацюйте опорний конспект:

Запишіть основні дати

Смерть Володимира Великого зруйнувала усталений у державі лад, розгорілися князівські усобиці за владу в Києві.

Винуватцем кровопролитної братовбивчої війни Нестор Літописець називає Святополка, Ярополкового сина. Володимир усиновив княжича, коли той був іще юнаком, а згодом одружив його з дочкою польського князя Болеслава Хороброго. Під впливом дружини та її оточення Святополк повстав проти вітчима, проте зазнав поразки й потрапив до київської в'язниці. У 1015 р., коли Володимир помер, Святополк звільнився, захопив владу в Києві й заходився вбивати своїх братів-конкурентів. Першими його жертвами стали Борис і Гліб. За це згодом церква засудила Святополка - як Каїна із Старого заповіту, і в історію він увійшов як Святополк Окаянний.

Проти братовбивці виступив Ярослав Володимирович, котрий княжив тоді у Новгороді. 1019 р. у вирішальній битві на р. Альті в Переяславській землі Ярослав розгромив Святополка, той утік з поля бою й не знати де загинув. Натомість Ярослав зажив слави справедливого володаря, який поклав край усобицям. Князь першим ушанував жертв братовбивчої війни: у Вишгороді з почестями поховав загиблих Бориса й Гліба. Невдовзі православна церква їх канонізувала.

Ярослав Мудрий (978-1054) великий князь київський, ростовський і новгородський. За численні реформи й досягнення, що мали позитивний вплив на розвиток Русі, його прозвали Мудрим.

Так про князівські усобиці після смерті Володимира оповідає «Повість минулих літ». Проте деякі іноземні джерела призвідником усобиць називають саме Ярослава.

Нині достеменно невідомо, як розвивалися події, серед учених досі точаться дискусії. Однак залишається фактом, що три сини Володимира загинули під час міжусобної боротьби на Русі, яка розпочалася по смерті великого князя. За свідченням літопису, перемога Ярослава над Святополком не принесла мир у Київську державу. На київський стіл висунув претензії ще один Володимирів син - Мстислав. Проте братам зрештою вдалося дійти згоди.

Тож до смерті Мстислава у 1036 р. Ярослав ділив руські землі з братом: правобережжя з Києвом належали Ярославові, а лівобережжя із Черніговом і Тмуторокань - Мстиславові.

Яку політику проводив

Внутрішня політика

- Відновив централізовану владу.
- Зменшив податки.
- Велику увагу приділяв розвитку церкви.
- Дбав про розвиток ремесла, землеробства, скотарства.
- Побудував монастирі св. Георгія та Ірини

Зовнішня політика

1030 – 1031 р. здійснив велику кількість походів.

У Польщі відвоював червенські міста в Забужжі, завоював місто Юріїв.

1036р. Завдав нищівного удару кочівникам – печенігам, які опинилися біля Києва.

1043р. Невдалий похід на Візантію.

Правління Ярослава Мудрого

У **1037** заклав Софіївський собор на честь перемоги над печенігами

1039р. Руська Правда — найвизначніший збірник стародавнього руського права, важливе джерело для дослідження середньовічної історії права та суспільних відносин Русі-України і суміжних слов'янських народів. Оригіналу Руської Правди не знайдено, натомість збереглася значна кількість її списків з XIII—XVIII ст. Досі відкрито їх 106.

Правління Ярослава Мудрого

У 1050 побудував золоті ворота

У 1051 заклав Печерський Монастир

Зовнішня політика Ярослава Мудрого:

- 1029 року відбувся похід на ясів, що загрожували Тмутаракані;
- 1030-1031 роки – польська кампанія, у якій Володимировичі підтримували князя Безприма у його зазіханнях на польський престол та водночас відвоювали Червону Русь;
- 1038 рік – похід на ятвягів;
- 1040 – на Литву;
- 1041 – у Мазовію;
- 1042 – проти балто-фінських племен ям та чудь;
- 1043 року відбувся останній похід русів на Константинополь, яким керував син Ярослава – Володимир. І хоча руське військо зазнало поразки, відносини між Києвом та Візантією продовжують тіснішати.

Домашнє завдання: прочитати пар. 6. Скласти таблицю «Внутрішня і зовнішня політика Ярослава Мудрого».

Завдання надсилайте на освітню платформу Human,
вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com